

door Ivan VAN HYFTE

In de Gentse universiteitsbibliotheek bevinden zich heel wat verordeningen van tijdens het Frans Bewind, die de kordaatheid van de bezetter onderstrepen.

De Oostendse drukker, P. SCHELDEWAERT, moet wellicht de handen vol gehad hebben met Franse "sententiën" en "ordonnantiën" die "in de twee taelen ter plaetsen werden geafficheert".

Tweehonderd jaar later hebben ze van hun actualiteit - zij het eigentijds - weinig of niets ingeboet : als iedereen voor zijn eigen stoep veegt... en appels verkoop je nu eenmaal niet voor citroenen. Wat mag blijken uit de twee volgende anekdoten...

Toen er nog geen openbare reinigingsdienst in onze vestingstad was, groeiden de "contraventiën" even snel als de "vuyligheyden" en de "mesthoopen" in straten en goten. De 10e Thermidor van het jaar 2 (= 28 juli 1794) moet de Raad der Stad en Port van Oostende een bevel (1) hieromtrent uitvaardigen. Het gevaar "overvallen te syn met differente ziekten" zal hier aan ook niet vreemd geweest zijn. Elk huis moet in de zomer om zeven uur en in de winter om negen uur over de gehele breedte van de woning en tot in het midden van de straat "vaegen en de goten reynigen". Ook is het een verplichting om "eenige heemers water te gebruycken tot het afspoelen der voorlanden en suyveren der goten". Wie dacht zijn schouder hiervoor op te halen, had het verkeerd voor. Als hij of zij 's namiddags om 6 u dit niet overdeed, volgde een boete van 5 livres Frans geld of, bij een tweede nalatigheid, een "civiele detentie in de gevangnisse".

Wee de meester des huizes of zijn vrouw wiens meid of knecht tweemaal vergeet de straat te vegen; door je eigen werkvrouw geraak je alzo de gevangeis in !

"Koey-beesten" doen ook al niet wat ze willen. Hun "drek en vuyligheyd" mag niet naar de openbare weg zo maar worden afgeleid of "in de Stadswateringe" geloosd worden.

Beeld-rijk is de eis naar "den Pagter van den Mestbak" toe. Tweemaal daags, op vastgestelde uren moet hij "rond de Stad rijden met syne karren om seffens de by-een gevoegde vuyligheyd op te laeden en te vervoeren..."

Het tweede document (2) is heel wat "properder" maar aan de werkwijze hangt toch ook een reukje.

Louis DUHAMEL en Louis RIDOV zijn twee Oostendenaars die al 4 weken lang dagelijks aan de Franse militairen van het garnizoen jenever verkopen. Niks om over te schrijven ware het niet dat zij die geliefde soldatendrank "ten minsten met een derde water hebben gemengelt". Bij hen thuis vond men ook nog een vierkante fles jenever "vervalscht met vremde materiën". De plaatscommandant vindt zo iets "ten uyttersten schaedelyk aen de gezondheid" van het garnizoen en ordonneert 8 opeenvolgende dagen gevangenis "waer onder twee dagen te water en te broode".

En wat te denken van een bezetter die voor de armen van de stad, aan de overtreders elk 25 Livres eist... Een uitspraak gedaan de 26e Vendemiaire van het jaar 3 (= 17 oktober 1794).

-----
(1). Universiteitsbibliotheek Gent Hs. 3385 nr. 1466.

(2).   idem   Hs. 3385 nr. 939.

DE BEOEFENING VAN DE LOKALE EN REGIONALE GESCHIEDENIS : EEN HANDBOEK ALS HULPMIDDEL

Wat houden diverse begrippen in ?

- Lokale geschiedenis is de historie van een stad of dorp, of van de naburige omgeving daarvan;
- Regionale geschiedenis is de historie van een landstreek van min of meer beperkte omvang, bv. van een provincie of een deel ervan.

Zowel de stad of het dorp als de landstreek dienen, om als object voor lokale of regionale geschiedenisstudie geschikt te zijn, in zekere zin een historische eenheid te vormen, d.w.z. in de loop van de geschiedenis een zekere samenhang te vertonen.

Lokale en regionale geschiedenis hangen nauw samen met heemkunde, maaër het begrip heemkunde omvat méér. Heemkunde houdt zich bezig met het heden én het verleden van de eigen omgeving en bestudeert alle facetten daarvan (zoals geschiedenis, flora, fauna, taal, landschap, bodem en cultuur).

Och, sommige daarvan lijken evident, andere niet, - maar is het niet verkwikkend om een en ander opgefrist te bekijken en aldus een meer helder zicht te krijgen op wat ons bezig houdt ? Niet enkel voor de amateur-historicus, neen : ook de technisch geschoolde kan er maar baat bij hebben. Meer nog, heden ten dage is het wenselijk dat de ene categorie de andere groep bijstaat in ons gemeenschappelijk streven en einddoel : te pogen een verantwoord historisch bedrijf aan te wenden en te stimuleren.

Een gedegen studiewerk en een aanrader is de "Handleiding voor de beoefening van lokale en regionale geschiedenis", samengesteld door Prof. W. Jappe ALBERTS en A.G. VAN DER STEUR. Uitgegeven in een tweede, geheel herziene druk in 1984 te Weesp door de uitgeverij Fibula-van Dishoeck. Het telt 226 bladzijden, draagt het ISBN-nummer 90-228-3762-9. Of het nog verkrijgbaar is in de handel is mij niet bekend, maar het is uitleenbaar in de Stadsbibliotheek. Opgelet : het is wel geschreven vanuit Noordnederlandse situaties en gezichtspunten, maar het hindert niet en het is vlot, niet moeilijk en dor van taal en inhoud.

Emile SMISSAERT